

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre..... 16 kor.
 Negyedévre..... 4 „
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre..... 20 kor.
 Negyedévre..... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre..... 24 kor.
 Negyedévre..... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Parcellázás.

Irta: **Karkec Lajos.**

Darányi Ignác földmivelésügyi m. kir. miniszternek egyik vezető elve az, hogy a nagy birtokokat ott, hol földszükség van, apróbb részletekben a kis- és középbirtokok között előnyös föltételek mellett bérbe kell adni, vagy ha lehet, parcellákban örök áron el kell adni. Ez volna nemcsak az ő nézete, de ezt az egy megoldási módot tartják egyedül célravezetőnek mindazok az országos tekintélyek is, kik szívéből viselik és komolyan képviselni is törekszenek a nép javát. Az okos ember azt a megoldási módot, melyet a szocialisták zászlajra tűztek, célhoz vezetőnek nem tartja, mert az ököl jogból, mint jogformából származott vagyonszerzési mód egészséges nem volt és nem is lehet soha.

De mit is mondtunk mi? Azt, hogy az ököljog jogformán is lehet. Hát mi ezt nem betűszerint való értelemben gondoltuk így, hanem csak megjegyezzük, hogy vannak a világon olyanok is, kik talán az ököljogot is jogtorrásnak tekintik, ha az egészségtelen vagyonszerzési mód napirendre esnék és irányítana is.

Mi nagyon természetesen az ököljogot a vagyonszerzés tekintetében nem ismerjük el jogforrásnak. Előttünk a vagyonszerzésnek csak azon módja állhat meg,

melyet országos törvényeink megengednek és szabályoznak.

A parcellázás egy ilyen megengedett sőt itt — az egyedül szükséges vagyonszerzési mód. Nemzeti szempontból kívánatos volna tehát az, hogy a nagy birtoktestek egyes részei, különösen azon lakossággal szemben, mely ingatlanban szükkölködik, kisebb 5—6 holdas területekben szétszassák, bérbeadassék vagy örökáron eladassék. Ezzel a földéhes nép nyomorán lehetne segíteni; a népi-igatők üres puffogó szölamait le lehetne törni és legvégül az országnak jó adófizető kis és középbirtokost lehetne teremteni.

Nemrégiben egy olyan vidéken jártam, hol a parcellázás lázas folyamatban volt, ott azt hallottam, hogy nagyon sokan nem jegyeztek azért, mert az első rátát kifizetni képesek nem voltak. Pedig a parcellázás tulajdonképpen akkor segítene a nép nyomorán, ha a parcellákat a szellérek vennék meg, mert voltaképpen ezeket kellene gazdákká kiképezni.

Nemzetgazdasági szempontból s különösen a kivándorlás ellensúlyozásául, a parcellázás áldásos csak akkor lenne, hogy ha a parcellázások azok javára történne, akik ma egy talpalattnyi földdel sem rendelkeznek, vagy — ha nem is kizárólag ezek javára, de — azok javára is, valamint azok se lennének kizárva, akik a vételár $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ részét készpénzben lefizetni nem tudják, mert eddig cselédsorsban tengődtek, de józan gondolkodásu, törekvő, tisztességes emberek, akik hasznos polgáraivá lennének hazájuknak. Ez okból szükségesnek tartanók, hogy ne lehessen üzérkedés a parcellázás ma-

gánosok, sőt társaságok kezéből is vonassék ki s kizárólag az állam eszközölje azokat, vagy legalább is állami felügyelet alatt foglalkozzanak a parcellázásokkal pl. a gazdasági egyesületek, melyek nyereszkeskedni nem akarnak rajta, mint egyesek vagy az ugynevezett parcellázó bankok.

Hogy pedig lehetővé tétessék mindenkinek, tehát azoknak is, akik pénzzel nem rendelkeznek, hogy szerzhessenek maguknak egynehány hold földet, teremtsen az állam egy olyan rendelkezési alapot, melyből segítségére lehessen azok óhajának megvalósításában, akik szegények, mint a templom egere. S hogy ha pl. a cseléd gazdája bizonyítja, hogy az a szegény ember évek hosszú során át, talán évtizedeken keresztül becsülettel szolgált a s annyi embersége nincsen, hogy évek hosszú során át tapasztalt becsületességeért megajándékozza egy pár száz koronával, vagy hogy ha a község előljárósága igazolja hogy minden tekintetben érdemes arra, hogy földhöz segítessék, ugy — megjutalmaztatásául — az első részletet fizesse meg helyette az állam. Sok, nagyon sok 1000 korona sokkal haszontalanabb célra fecsérelődik az országban, kell tehát, hogy erre a célra alap létesítsék. De nem csupán erre a célra, hanem a végből is, hogy az I. helyen bekebelezett törlesztéses kölcsönt közvetlenül követő rangsorban bekebelezendő (II. helyü) kölcsönt is minimális kamat ellenében kölcsön adja a parcellánkénti földvásárlónak, hogy a vételárát teljesen kifizessék az eladónak s tegye ezt azért, nehogy a vidéki pénzintézetek — csaknem uzsora kamatot, de nem ritkán az uzsora kamatot is meghaladó kamatot szedvén a II. helyen engedélyezett kölcsönökért — lehetlenné tegyék ezen kisbirtokosoknak a megélhetést s ilyen körülmények között csaknem szövetségesévé legyenek az eladónak, aki potom áron visszavásá-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az utolsó óra.

Irta: B B

Az emberek mindnyájan egy titok felé haladnak, titok felé, amely minden élő előtt örökké titok marad, mert aki azt felismerte, már senkinek sem mondhatja el. Ez a nagy, hatalmas titok a halál.

Mi lesz a halál után? Vajjon a test lelke elveszti-e öntudatát, mint az álomban? Vajjon öntudatlanul fogják az angyalok a csilagba vinni, mely jövendő hazája lesz?

Vagy teljes öntudattal fog a lélek a testtől elválva az angyalok dicsőítő énekétől kísérvén a nagy világűrön, elhasson odarepülni, ahol az Örökkévaló várja?

Mily utálatos a csilag, ahol büntetésből, mintegy fegyházban kell lakolni a földön elkövetett bűnökért, míg csak az utolsó fillérig le nem fizetik adósságukat. Itt lesz a gonoszok, Isten káromlók helye a másvilágon.

De mily szép az a csilag, hol a tiszták fognak lakni, hova a szenvedésnek és nyomorának még csak árnyéka sem férközik. Itt nyerek el méltó jutalmukat a jók a másvilágon.

Ha már az emberek életét oly nagy szeretettel vizsgálják, mennyivel méltóbb, hasznosabb és tanulságosabb az emberek halálát nyíltan megfigyelni!

Az előkelő társaságok felkapott és irigylésre méltó becézett a kaja voltam. Mindenütt

elragadtatással beszéltek rólam a fiatal tüzérhadnagyról. Nélkülöm nem eshetett meg társas összejövetel, mulatság, zsur, nekem mindenütt ott kellett lenni.

Az asszonyok, leányok bolondulásig kedveltek.

Az éjjeli mulatók, kávéházak állandó törzsvendégei között voltam. A becsületbeli ügyek elintézésénél mindég szerepeltem mint megbízott, kihívó, vagy kihívott. Pompás telivér páripákon lovagoltam szóval úgy éltem, mint egy szentri.

Az asszonyok, leányok nagy elragadtatással mondogatták egymásnak:

- Milyen csinos fiul!
- Hogy megüli a lovat!
- Milyen gyönyörűen hajtl!
- Milyen tüzes udvarló!
- Mennyi párbaja volt!

Ilyeneket és ezekhez hasonlókat hallottam nem egyszer saját füleimmel.

Hát az igaz, mi türes-tagadás sikerült alak voltam is. Pénz beccsel nem birt előttem, mindég csak a mának éltem. Két kézzel kötöttem a pénzt, min ha legalább is Dárius kincse lett volna birtokomban. Nagy gazdagság hírében állottam, pedig egy cseppet sem voltam vagyonos. De hát elég a jó hírnév, ez megadja a hitelt s ha hitel van, akkor pénz is van.

Meg történt számtalanszor, hogy egy nap öt családhoz meginvitáltak ebédre, vagy vacsorára. Boldog volt a család, akit látogatásommal megtisztaltam.

Igy ment napról-napra a meghívás. A leányok hevültek, égtek és bolondultak utánam.

Egy zsuron megtörtént velem, — ami a legtöbb emberrel megszokott történni, — szerelmes lettem, néhány hónap múlva, pedig megnősültem.

Feleségemmel boldog házasságot éltem, szívünk egész melegével szeretők egymást. Házasságunk gyümölcse két szép leány gyermek volt.

A házban a gyermek a ragyogás, a melegség. Szükséges kiegészítője a boldogságnak. Szeretet, amely az embereket az acélbéklyónál erősebben kapcsolja össze.

Amint tudják, hogy a rózsza nincsen tövis nélkül, éppen úgy az én boldogságom sem maradhatott zavartalanul.

Leányaimat életök virágában, 18 éves korukban szőlította el az Isten az élők sorából.

Ez a csapás feleségemet annyira megtörte, hogy — elvesztvén minden életkedvet — buskomorságba esett, majd pedig megbetegedett.

Az orvosok tanácsára tengeri fürdőbe vittem.

Elhalt gyermekeiről sohasem beszélt, soha Istenről és a tulvilágról.

Haragudott a jó Istenre, mert elvette mindkét gyermekét, két gyönyörű, leirhatlan szép leánykáját.

Mivel betegsége ahelyett, hogy javult volna, még inkább rosszabbodott, hazahoztam. December volt, a vidéki várost vastag hó-

rolja tőlük a földbirtokoskákat. Amennyiben pedig ezen célokra rövid időn belül megfelelő összegű alapot teremteni nem lehet, úgy az ezen második helyen bekebelezendő kölcsönöket adassa a postatakarékpénztár által pl. 4 százalékra, mert 3-6 százalékot fizetvén a takarékpénztári betétek után, 0.4 százalékos jövedelemmel beérheti, mert kockázatot viselnie nem kell, mert aki parcelláinkint vesz birtokot, az — csaknem kivétel nélkül — törekvő, tisztességes, becsületes ember, ki fizetési kötelezettségének rendesen eleget fog tenni.

Másként üdvösen megoldani nem lehet a kérdést, mert hogy — ha lefizeti is a vételár első részletét valaki — fizesse az I. helyen bekebelezett törlesztéses kölcsön annuitását, a II. helyen bekebelezett jelzálogkölcsön méreg drága kamatját s törlessze külön a tőkét is, törlessze a kamaton felül a netáni vételármaradványt is, építkezzék, berendezkedjék, fizesse az adót s egyéb közterheket, biztosítást, stb. ez lehetetlen valamil!

Nálunk most szintén olyan levegő fujdogál, hogy egy nagy javadalmat, mely országos tulajdonot képez, parcellázni fognak. Erre a községi képviselő már határozatot is hozott; e határozat értelmében a fölfolyamodás megtörtént. Lesz e a dologból valami, vagy nem? Nem tudjuk egyelőre. Annyi azonban tény, hogy én már előzőleg érintkezésbe léptem egy pénzügyintézettel, mely ma már a parcellázással összekötött finanszírozást el is vállalta.

Igy lehet a parcellázást országos érdekből és szempontok figyelembe vételével hasznossá tenni; így lehet a kevés pénzzel rendelkező, de szorgalmas zsellérséget birtokhoz segíteni.

Én a legcélszerűbbnek tartom azonban, hogy a Gurré Ferenc tulajdonát képező »Ingatlan és Jelzálogforgalmi Intézet«-et (Budapest, VI. Váci-körút 39. sz. alatt) a kormány felkérné hogy vállalkozzék a parcellázások közvetítésére: eladók s vevők szerzésére, a felmérések eszközésére, a finanszírozás teljesítésére, a tulajdonjog és zálogjog telekkönyvi bekebelezésére stb. egy bizonyos általános összeg ellenében, nehogy az eladók a közvetítőknek, mérnököknek, ügyvédeknek stb. fizetendő díjakat a vételárba betudják s a vevők az ezekkel járó kiadásokkal terhelve legyenek.

takaró borította. A szobában a kandallón égő tűz lobogott. Vigasztalanul feküdt ágyán a csipkés fehér párnák között. Nyöszörögve, panaszkodva hanykolódott ide tova. Érezte, hogy az ő ideje már letelt s irtóztott a gondolattól is, hogy meg kell halni.

Egész természetes tehát, hogy iszonyat fogta el, midőn végéhez közeledett.

Künn lassan alkonyodni kezdett. A szobában egyre nőtt a homály.

Később jött az orvos. Aggodalommal lestem minden mozdulatát. Súlyos, nehéz az állapota. Megnézte a beteg lázát, mire arca még komolyabbá vált. Fejét csóválta, vállát vonogatta, majd pedig így szólt: »Segíteni már nem lehet, legfeljebb 1—2 órát élhet.« Vigasztalt, hogy nyugodjak belé a változhatatlanba, azután pedig eltávozott. Csak nagy rábeszélés után hozhattam papot.

Egy jámbor kapucinus jött el, feloldozta, feladta neki az utolsó kenetet az irgalmas szamaritanus módjára tisztára mosván lelkét. Így készítette el az utolsó útjára, honnan nincs visszatérés.

Az irtózat szavai elnémultak s mély béke s nyugalom szállt lelkére. Lecsukott szemekkel, teherre vált arccal pihent.

Az utolsó perc rohamosan közeledett, szemei üvegesedni kezdtek, senkire sem ősmert rá többé.

Egyszer csak hirtelen örömsugár vilant fel arcán, neven szólította mindket gyermekét s beszélt velök hosszan, szenvedélyesen élénken, előttünk ismeretlen szavakkal, mg csak el nem szállt lelke.

Bámulva hallottam szavait s diadalmasan pillantottam a szerzetesre, a kapucinusra.

Van viszontlátás a tulvilágon!

S illetve államosíttassék ezen »Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi Intézet« már azért is, nehogy az ingatlan és jelzálogkölcsönök közvetítésével foglalkozó s a legtöbb esetben »letört« egyének visszaéljenek a hozzájuk forduló helyzetével s különösen ne akkor, amikor birtokot, vagy kölcsönt felvenni akarnak, avagy hogy ha végzetük történetesen akkor sodorja hozzájuk, amidőn a pénzügyi helyzete nem a legrózsásabb mert ekkor — csaknem hihetetlenül hangzik — olybá tünteti a sikert, miatba az az ő privát érdeme lenne, amiért is oly provisiót igényel »áldozat«-nak beillő ügyfelétől, hogy az csak megtizedelve kapja meg a kölcsönt.

Azt mondják nincs pénz. Igaz, de csak a szegény és dologtalan ember kezében. A pénzügyintézetek ellenben majd megfulladnak a pénz halmazok közepett. Örülnek, ha biztos helyre elhelyezhetik azt. Csak kopogtatni kell, nyitattik; csak biztos alapot kell kimutatni, — adatik.

Azért mondjuk mi, hogy parcellázás esetében meg kell ragadni minden alkalmat. Nem mindenki született gazdagnak, de gazdag lehet az, ki munkás és takarékos.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 2.

Elnök: *Justh Gyula.*

A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után következett az irományok és törvények bemutatása.

A házadóról szóló törvényjavaslatot a Ház harmadszori olvasásban is elfogadja.

Mentelmi ügyek.

Ezután negyvenkét képviselő mentelmi ügyeinek tárgyalására tért a Ház.

Héderváry Lehel előadó betérjeszti a mentelmi bizottság javaslatát Budiszavlyevics Bude, Banyanin János, Karambasics Agost, Cerovac István, Várady Imre, Lovászy Márton, Szkicsák Ferenc, Suciui János, Blaho Pál, Hajdu Frigyes Halász Lajos mentelmi jogának felfüggesztése iránt.

Budiszavlyevics Bude, Banyanin János, Harambasics Agost (5 eset) mentelmi jogát felfüggeszti a Ház. Harambasics mentelmi jogát csak egy esetben nem függesztik fel. Budiszavlyevics mentelmi ügyét öt esetből kifolyólag tárgyalják s csak két esetben nem adják ki. Banyanin Jánosnak kilenc mentelmi ügye van. A Ház egy eset kivételével felfüggeszti a mentelmi jogát. Cerovac István mentelmi jogát felfüggesztik két esetben. Farkasházi Zsigmond, Lovászy Márton, Ivánka Miklós, Fenyvesi Soma, Várady Imre, Szkicsák Ferenc, Suciui János, Hajdu Frigyes, Halász Lajos képviselőket a Ház kiadja, Vlád Aurél mentelmi ügye fölött napirendre térnek.

Polit Mihály mentelmi ügyének tárgyalásakor némi vita is keletkezett. *Héderváry Lehel* a bizottság előadója, *Polit Mihály* mentelmi ügyénél előadta, hogy ellene Tomics Jósza indított sajtópórt rágalmazás és becsületsértés címén. A bizottság javaslata az, hogy *Polit Mihály* mentelmi jogát ne függeszse fel a Ház.

Visontai Soma a javaslat ellenére a felfüggesztés mellett van. *Teleki Arvéd* gróf szintén.

Polónyi Géza *Polit* mentelmi jogának felfüggesztését ajánlja, mert zaklatás esetét nem látja fennmaradni.

A Ház úgy határoz, hogy *Polit Mihály* mentelmi jogát felfüggeszti.

A mentelmi ügyet tárgyalása után a Ház

áttért a tőkekamat és járadékadóról szóló törvényjavaslat tárgyalására.

A takarékbetétek megadóztatása.

Lányi Mór az első szónok. Nem látja megokoltnak a takarékbetétek fokozatos megadóztatását oly szegény, s az anyagiakkal annyira küzdő országban, mint a miénk. Ami takarékbetétek vannak is, azok mind a szegény emberek vagyont képezi. Csodálkozik azon, hogy maguk a pénzügyintézetek nem intézkedtek, hogy a sérelmeket valahogyan orvosolni kellene.

Az elnök öt percre szünetet ad.

Szünet után *Polónyi Géza* a létminimum dolgában szólal fel, s ezzel az általános vitát az elnök berekesztette.

Wekerle Sándor nincs ellene kifogása semmiféle méltányos módosításnak. Az árvák és özvegyek járulékaiknak megadóztatásánál azért 2 százalékot tart elfogadhatónak. A részletes tárgyalás kezdetén *Lányi Mór* szólalt fel elsőnek. Ezután egészen a 12 ik szakaszig változatlanul fogadták el a javaslatot.

A következő ülés napirendjének megállapítása után az ülés 2 órakor véget ért.

A politikai helyzet.

Justh Gyula nem tagja a bankbizottságnak. Ott tehát nem szólalhat fel, sőt, mint a Ház elnöke, illendőségéből sem lehet jelen annak tárgyalásain. Annál erősebben izgat azonban *Justh* a függetlenségi klubban és a Ház folyosóján. A tegnapi ülés szünete alatt *Justh* maga köré gyűjtötte mintegy harminc hívét és a legnagyobb szenvedéllyel tüzelte őket az önálló bank mellett való kitarásra. Ha a mostani alkalmat elszalasztjuk, — mondotta, — úgy soha se lesz meg az önálló bank és a függetlenségi párt népszerűsége örökre elvesz.

Politikai körökben tegnap este beszéltek, hogy *Justh Gyula*, ha a bankbizottság mai ülésének befolyása őt nem elégti ki, szerdán indítványt fog beírni az önálló bank felállításának dolgában. Ha ez megvalósul, úgy a válság azonnal kitör, minthogy a kormány és az elnök közötti differenciák nyilvánvalókká lesznek. *Justh* eme lépésének természetesen az lesz az első következménye, hogy le fog köszönni az elnöki állásról és hűvel együtt ki fog lépni a függetlenségi pártból, hogy — mint mondotta — a közös bank szabadalmának meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot megobstruálja.

Beavatott politikusok azt hiszik, hogy a válság még e héten kitör. Azt hiszik, hogy *Justh*, aki tegnap is kijelentette, hogy most kell dűlőre hozni a bank dolgát, olyan lépésekre hatarozza el magát, melyek a legkomolyabb politikai válságot fogják felidézni.

A fuzió ügye.

Az ujabban ismét felmerült fuzió törekvésekre a függetlenségi párt hivatalos lapja ezeket válaszolja:

— Egészen világos, — írja, — hogy az, aki új kérdéseket vet bele a különben is izzó politikai forgatagba, igen rossz szolgálatot tesz az ország érdekeinek. Most se a fuzió ügye, se a döntő pillanatokban szükségessé és célszerűvé váló cselekedetek taktikájának kikürtölése nem áll a politikai előtérben. *A bankügy van ott. Ezt kell elintézni* becsületesen és okosan, a kormány álláspontjának szellemében. Ehhez pedig nemcsak a vezető tényezők okossága, becsületesége és hazafisága szükséges,

hanem a *nemzeti erők egysége és ezeknek impozáns egységes fölvonulása is*. Aki most ezt ezt az egységet megbontja, az ország ügye ellen dolgozik. Valóban azt kell látnunk, hogy az ország ügyeinek nemcsak Ausztriában vannak ellenségei, akikre Kossuth rámutatott, hanem vannak, fájdalom idehaza is.

A cikk végül arra szólítja föl a politikusokat, hogy sorakozzanak Kossuth Ferenc személye körül.

A bankbizottság ülése. Tegnap délután a bankbizottság ülést tartott. Az ülés 6 órakor kezdődött Batthyány Tivadar gróf elnöklése alatt. Az elnök megnyitó beszédében az önálló bank mellett szólott és rámutatott arra, hogy Magyarországnak önálló bankra van szüksége. Majd hangoztatta, hogy a közös bank nemcsak gazdaságilag, de politikailag is igen kártékony hatással van. A bizottság ilyen szellemben is folytatta a tárgyalást. Batthyányi Tivadar gróf után Holló Lajos beszél hosszasan. Kiterjeszkedik Magyarország pénzügyi helyzetére majd határozati javaslatot nyújt be, melyben a következők állanak. Mondja ki a bizottság, hogy az osztrák-magyar bankszabadalmat 1910 december 31-én túl nem hosszabbítja meg. Utasítsa a kormányt, melynek tagjai már megkezdték a tárgyalást, hogy az egymást kölcsönösen támogató bank felállítására javaslatot készítsen. Ha ilyformán nem lenne lehetséges eredményt elérni, úgy 1911 évben felállítandó önálló bankra vonatkozólag készítse el a javaslatát. Holló Lajos javaslata után Wekerle miniszterelnök, majd Kossuth kereskedelmi miniszter szólaltak fel. Kossuth Ferenc kijelentette, hogy az esetben, ha a kartelbank nem volna keresztülvihető, úgy ő is az önálló bank mellett foglal állást.

A bankkérdés. Bécsből jelentik: A bankkérdés dolgában az osztrák és magyar szakelődök ma folytatták tanácskozásukat. Általános az a remény, hogy a tárgyalást már egy-két nap múlva be is fejezik.

Tisza István beszéde. A napilapok kevés kivételével vezércikkben foglalkoznak Tisza István gróf tegnap tartott beszédjével. És, ugyancsak kevés kivétellel, a legnagyobb elismerés hangján. A pártkörökben is élénken foglalkoztak Tisza gróf beszédjével s kivált a függetlenségi pártkörben, ahol a pártnak több tekintélyes tagja adózott különös elismeréssel Tisza gróf államférfiúi képességének. A nemzeti társaskörben kezdeményezés indult meg, hogy a beszéd alkalmából banketten ünneplik Tisza grófot, de a kezdeményező, Tisza gróf kérelmére, szándékuktól elállottak. — Bécsből sürgönyzik: Valamennyi lap méltatja Tisza gróf tegnapi beszédjét, még pedig a rokonszenv és a legnagyobb elismerés hangján.

Szerbia leszerel.

Ugy látszik, valahára kezdenek Szerbiában kijózanodni az emberek. A külföldi táviratok mind arról szólnak, hogy a szerb kormány megelőzi a hatalmak beavatkozását és önként lemond a területi kárpótlás hóbortjáról. Ezeket elismerik annak a szükségességére, hogy Szerbiát a hatalmak szorítsák békésbé kedvre. Maradnának a gazdasági követelések. Ezekre vonatkozólag sokkal könnyebb lett volna Szerbia helyzete, ha még az ő szel veszi elő a jobbik esztét. De most, mikor magatartásával egy fél

milliárd korona kárt okozott Magyarországnak és Ausztriának, kissé bajos lesz ezért a kárért a szerbeket még jutalomban részesíteni.

Ez azonban a jövőre tartozik. A jelenben az a fő, hogy a háborús feszültség enyhült s a vérontás réme távozóban van.

Táviratunk a következők:

Szerbia lemond a területi kárpótlásról

Frankfurt, március 2. (Saját tudósítónktól.) A Frankf. Ztg. párisi levelezőjének értesülése szerint a szerb kormány Oroszország tanácsa folytán késznek nyilatkozott, hogy Bécsben forma szerinti kijelentést tesz, hogy minden területi kárpótlásról lemond és megígéri, hogy jövőben korrekt politikát fog folytatni. A szerb kormánynak ez a lépése a hatalmak közös eljárását Belgrádban feleslegessé tette.

Szerb csapatszállítások.

Belgrád, március 2. (Saját tudósítónktól.) A szerbiai csapatszállításokat igen megnehezíti a vagonhiány. A szerb kormány ennek folytán táviratilag sürgősen felhívta igazgatóságát, hogy a keleti vasutaknak kölcsönzött összes szerbiai vasuti kocsikat küldje vissza.

Montenegró föltétele.

Berlin, március 2. (Saját tudósítónktól.) A Voss. Ztg. jelenti Cettinjből: Nikita fejedelem memorandumot intézett az itteni angol követséghez, a melyben Anglia pártfogását kéri ahhoz, hogy Montenegró Ausztria-Magyarországtól Spizzat, esetleg bérbe megkapja. A fejedelem kész abban az esetben, ha Ausztria-Magyarország ezt a kívánságát teljesíti, Szerbiától elválni és Ausztria-Magyarország tulajdonjogát Bosznia- és Hercegovinára elismerni.

Páris, március 2. A Figaro jelenti, hogy a lap zárta előtt kapott egy hirt, a melynek valódiságát nem tudja ellenőrizni és a melyet ennél fogva a legnagyobb tartózkodással tesz közzé. E szerint a szerb kormány Oroszország tanácsára Ausztria és Magyarország külügyi kormányát arról értesítette, hogy minden területi követelésről lemond. A bécsi külügyi hivatal ennek következtében arról értesítette a párisi, berlini, római és londoni kabineteket, hogy közreműködésük töltőlegessé vált s hogy a bécsi kabinet a belgrádival közvetlen összeköttetésbe fog lépni a gazdasági koncessziók megállapítása végett.

Paris, március 2. Milovanovics szerb külügyminiszter a Matin belgrádi tudósítójának kijelentette, hogy Szerbia engedelmeskedni fog a nagyhatalmak kívánságának s lemond minden területi kárpótlásról. Szerbiában a lakosság kedve békés és a háború-párt minden esetre kisebbségben fog maradni.

Páris, március 2. Jaurés a Humanitéban azt a kérdést veti föl, hogy miért biztatta Oroszország Szerbiát annyi ideig és miért ígérte meg neki, hogy érte sikra fog szállni, a mikor aztán végül azt a tanácsot adta a szerbeknek, hogy hátrájanak meg. Jaurés figyelmezteti a szerbeket, hogy ne szolgáltatják ki magukat Oroszország intónak.

Segédjegyző, mint gróf Andrássy Gyula.

Egy volt jómódu és intelligens nagyváradi család sarja jutott tegnap a nagyváradi rendőrség fogházába csalás kísérlete miatt. Az ügy szereplőitől eltekintve az eset azért is érdekes, mert most van első ízben alkalmazva az új büntető novella, melyben csalás kísérlete miatt indult meg az eljárás. Az ügy számai messze kiágaznak a vármegyéből a szomszédos megyék területére és nincs kizárva, hogy még több visszaélésre jöjjen rá a rendőrség.

Az esetről részletes tudósításunk a következő.

Szabolcsmegye egyik leggazdagabb embere V. Veres János Szatmárhegyen lévő nagykiterjedésű birtokát eladás alá bocsátotta. A birtok eladásával Kálmán Ignác szatmári ügynököt bizta meg. Az ügynök lapok útján hirdette a birtokot eladásra. Február hó elején a hirdetések nyomán Budapestről levelet kapott Kálmán Ignác. A levélben gróf Andrássy Antal Gyula arról értesítette az ügynököt, hogy hajlandó a hirdetett birtokot megvenni és ezért néhány nap múlva meg fogja az nézni.

Pár nap múlva tényleg meg is érkezett a gróf a szatmári pályaudvarra, ahol már várta az ügynök. Mivel azonban Kálmán Ignác az utasok között egyáltalán nem talált grófi külsejű egyént sorra kérkedzte az utasoktól, hogy nem ő e gróf Andrássy? A kérdezősködéssel eljutott egy magas vékony termetű fiatalemberhez is, aki angolos szakált viselt.

— Nem ön gróf Andrássy? aki birtokot akar vásárolni?

— De igen én vagyok.

Az ismerkedés után a gróf ur és az árügynök kimentek a birtokot megtekinteni. A grófnak tetszett a birtok és meg is kötötték az adás-vételi szerződést. A szerződés ideiglenes volt, s ennek értelmében a birtokot 87000 koronáért bocsátotta volna át a tulajdonos a vevőnek. A 87000 koronából azonban csak 19000 koronát kellett volna kifizetni, a többi pedig teher gyanánt maradt volna a birtokon.

A gróf nem akarta elhalasztani a jó vételt és azonnal kifizetett 500 korona felpenzt, a még hiányzó összeget pedig február 20-ára ígérte megfizetni.

A fizetés azonban egyre késétt. Ez alatt új vevők jelentkeztek, akik azonnal ki akarták fizetni a birtok árát, mivel azonban már foglalt kapott, a tulajdonos nem merete eladni a birtokot. A gróf egyre késétt a birtok árának a küldésével, pénz helyett azonban levelet küldött, melyben a fizetésre február 28-ig kért új határidőt. — A levél a Császár-füldőből érkezett.

Február 28-ika is eljött, de pénz nélkül, mire Kálmán Ignác előbb telefonon, majd sürgőnyileg tudakozódott a gróf után. A Császár-füldőből az a válasz érkezett, hogy Andrássy Gyula grófot a budapesti rendőrség letartóztatta és a toloncházba szállította. Később ismét kapott értesítést Kálmán, hogy a gróf a toloncházból megszökött. A rendőrség értesítést sem V. Veres István sem Kálmán Ignác nem vették komolyan s azt hitték, hogy csak tréfálnak vele. A két ember ugyanis szentül meg volt győződve, hogy az ő vevőjük tényleg gróf Andrássy, eme hiedelmükben megerősítette őket az, hogy a vevő és gróf Andrássy Gyula tényleg hasonlítottak is egymáshoz.

A rendőrség többszörös megerősítésére végre is elhitték, hogy az ő vevőjük nem gróf. Az is megtudták az eladók később, hogy a vevő gróf Nagyváradra utazott, ezért a nagyváradi rendőrségen meg is tette ellene a panaszt. A panasz alapján a bünyözi oszály megindította a nyomozást és a detektiókat kiküldte. Bott György és Vass Antal rendőrellenőrök tudakozódás után a postára mentek és ott tényre is akadnak.

A gróf éppen két levelet akart átvenni, melyek Kálmán Ignác ügynökötől érkeztek rézebe. A rendőrség kiküldöttei azonnal letartóztatták Andrássyt és a rendőrségre kísér-

ték. A kibailgatás alkalmával a gróf azt adta elő, hogy ő Andrássy Antal Gyula zilahi születésű 31 éves jelenleg foglalkozás nélküli egyén, de különben rendes foglalkozása a jegyzői irnokság.

A letartóztatott egyén beismerte, hogy ő a keresett vevő és 3 napig ült is a grófi cím használatáért. Elmondta egyébként, hogy komoly szándékai voltak arra nézve, hogy a birtokot illő haszon mellett másnak eladja. A foglalóként adott 500 koronát megtakarított pénzének mondta. A rendőrség folyamatba tette az eljárás csalás büntetvényének kísérlete miatt s most azt kutatja, hogy milyen uton szerezte Andrássy a pénzt, és milyen csalárd célja volt. A gróf ur holmija között névjegyeket találtak *csikszentkirályi és felvinci gróf Andrássy Antal Gyula* névre készítve, amiből arra lehet következtetni, hogy Andrássy már másutt is és más módon élt vissza a grófi címmel.

Andrássy különben régebben Nagyváradon tartózkodott és itt a törvényszéken irnokoskodott. Szülei ugy Zilahon mint Nagyváradon tekintélyes pozíciót töltöttek be. A szülők halála után Andrássy Gyula testvéreivel az ország különböző részeiben széledtek el és ez ideig még csaknem mindegyik összeütközésbe jött a törvényekkel.

A katonák beszállásának kérdése.

A katonai beszállás terheit és kellemtelenségeit érzi a polgárság s általános óhaj, hogy végre megszabadulnának ettől a teheről. A törvényhatóság is érezte ennek a súlyát s szabályrendeletet alkotott a beszállások megváltására.

Ma már tekintélyes összeg gyűlt ebből be barakkok építésére.

Eddig a régi járványkórházban helyezték el a megváltott házakra eső katonákat. Ezeket az épületeket azonban a csendőrszolgálat céljaira adja át a város, tehát más helyett kell keresni a beszállásolásra.

A város főmérnöke a jelenlegi vágóhidat óhajtja katonai beszállásolási céljaira átalakíttatni, hogy 728 ember elhelyezésére alkalmas legyen. Az átalakítás 23—24 ezer koronába kerülne. De még az is kérdéses, hogy a katonai parancsnokság megfelelőnek tartja-e, hogy a vágóhidat alakítsák át katonai barakkokká.

Ez ellen most a legilletékesebb faktor, *Darvassy Lajos* katonai tanácsnok előterjesztést tett a városi tanácshoz.

A vágóhid átalakítását nem tartja alkalmasnak katonai beszállásolásra, mert konyhák, tisztai ügyeletes, altisztai és gyengélkedő szobák nincsenek, pedig az nem elég, hogy 728 legény részére készítsenek férőhelyet. Különben is az átalakítás nagyon sokba kerülne.

E helyett ajánlja, hogy más módon, a városra nézve kedvezőbben oldják meg a barakkok ügyét. 1000 ember beszállásolására, minden szükségességgel, 50.000 koronából építsen barakkokat a város. Erre rendelkezésre áll a beszállásolási alap. Ilyen körülmények között a vágóhid épülete, tehát egy értékes ingatlan megmarad a városnak, amelyet gyártelep céljaira jól értékesíthet.

De még más akadály is van annak, hogy a vágóhidat alakítsák át barakkká, míg az új barak építésével a dolgot teljesen rendbe lehet hozni, mert még ez évben fel lehetne építeni 1000 emberre a barakot.

Az új vágóhid építése még a legjobb esetben is évekig elhúzódik míg a mostani férőhelyet, a volt járványkórházat legközelebb más célra adja át a város. Tehát nem volna olyan hely, ahová a katonákat addig beszállásolhassa a város, pedig a szabályrendelet értelmében

erre kötelezve van a város azokkal szemben, akik a beszállásolást megváltották. Annál inkább csak az új barakkok építésére térhet csak rá a város mert később még tovább kell menni, 2—3 ezer emberre kell a városnak barakkokat építeni, successive.

Kéri a városi tanácsot, hogy ezt a kérdést sürgősen intézze el, mert csak így lehetséges a barakkokat még ez évben felépíteni, más uton pedig a dolog csak húzódik s a város nagyon kényes helyzetbe jut.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Március 1—5. Csipke- és kézimunka kiállítás a Keresk. kamara helyiségében.

Március 3. Közigazgatási bizottság ülése a megyeházán d. e. 9 óra.

Március 4. Városi közigazgatási bizottság ülése d. u. 3 óra.

Márc. 4. Farkas Edith előadása d. u. 6 órakor jogakadémián.

Március 7. A nagyváradai tisztviselők fogyasztási szövetségének közgyűlése délelőtt 11 órakor az Otthon-ban.

Március 7. A Kath. Kör közgyűlése és Palotay emlékkönyve d. e. 11 óra.

Március 11. Városi közgyűlés d. u. 3 óra.

Márc. 18. A kath. kör. bójti estje d. u. 6 órakor a jogakadémián.

Ápr. 1. A kath. kör bójti estje d. u. 6 órakor a jogakadémián.

Ápr. 15. A kath. kör hangversenye d. u. 6 órakor a főgymnáziumban.

Jön a tavasz, jön az ár.

Sok helyen elmondták már ezt a vészes mondatot és amint a hírek jönnek a vármegye nagyon sok járásából az idén is elmondhatjuk. Nyugalankodnak a folyók, patakok, még a Páris patak is duzzad városunkon keresztül. Nappal kellemes tavaszi szellő lengedez és ennek következtében a fagy bilincsei engednek. Természetesen a nagy víz nem tud a még megfagyott földbe beszívódni, így a felületen keres magának utat, hogy hivatásának, egy és más, jó és rossz oldalait éreztesse velünk. Érezeti is mint a megye járásából érkező tudósításaink jelzik.

Berettyóújfalusi tudósítónk írja, hogy a Berettyó és a Kálló nagyon áradoak, ugyanarra, hogy a partokat sok helyen meg kellett friss földhányással erősíteni.

A Berettyó a Kálló társaságában minden esztendőben ijesztgeti a szomszéd földbirtokosokat, aminek oka nem a jó szabályozás mellett tanuskodik. Különösen Bakonyszegnél őrzik nagyon a nyugtalankodó Berettyót.

Az *Érmellekről* sem a legjobb információt kaptuk a kis Ér folyó, amelyik nyáron szegyenletében sokhelyen nagyon magába zárkózik, most azt mondja, ki a legény a gáton, mert *Értarcsa* és *Éradony* között nagyon magas a vízállása.

Margitta mellett is hasonló viselkedést tanusít. Csak a *Fekete-Körös* hőmpölyög nyugodtan, ami vizet be kell neki fogadni a hegyekből nyugodtan határai közé szorítva küldi tovább a Fekete tengerbe.

* **Megegyezés előtt.** Biharmegye törvényhatósága 17 én tartja meg a közgyűlést. A közgyűlés tárgyanak előkészítése végett a szakosztályok a következő sorrendben tartanak üléseket. 5 én erdőkinagási bizottság Glac Antal elnöklésével, 11 én a III-ik szakosztály

Cziffra Gerő helyett Miskolczi Ferenc elnököl, 12-én a VI-ik szakosztály Száhlender Károly elnöklésével, 13-án az I. szakosztály gróf Tisza István elnökletével, 15-én az egészségügyi bizottság Miskolczi Ferenc elnökle alatt, 15-én a kórházi választmány ugyancsak az alispán elnökletével.

* **Uj segédjegyzői állások a vármegyében.** A belügyminiszter tegnap leiratilag értesítette a vármegyét, hogy a törvényhatóság felterjesztésére 1909 évre a következő új segédjegyzői állások létesítéséhez járul hozzá állami támogatással. Miklólázur 600, gNánheyesel 800, Budurásza 900, Magyarcséke 600, Beél 700, Árkus 700, Rieny 550, Rézbánya 600, Dragonyesd 700 koronával. Az állam évi hozzájárulása e szerint az új segédjegyzői állások költségeinek fedezéséhez 7950 korona. Ennek ellenében a községeknek a segédjegyzők alkalmazását be kell szüntetni és mindenütt okleveles jegyzőket vagy tanfolyam hallgatókat kell alkalmazni. Vedresábrány községe részére azért nem engedélyezett a miniszter még egy segéd-erőt, mert ott a lakosság száma a 2000 et nem haladja meg.

* **Megindult a jég.** A hosszantartó tél után március elseje meghozta az egyhébb időt, a felgyülemlett hó és jég lassan bár, de biztosan olvadni kezdett, ha éjjel kissé hűvösebb is volt az idő, azért nem fagyott. A Körös jege is itt-ott megszakadozott a nap barátságos sugaraitól s az alatta folyton duzzadó ártól. Tegnap este 10 óra tájban egész váratlanul óriási robajjal meg is indult a jég s rövid idő múlva hatalmasan megdagadt a jégpáncél által visszazsorzott vizáradat. Árvizről egyelőre nem érkezett hír, ami annak tulajdonítható, hogy nagyobb esőzés nem volt és az olvadás lassan történik s így nem okozhat nagyobb áradást.

* **Halálozás.** Mint őszinte részvétellel értesülünk *Verner Kálmán* megyei árvaszéki elnököt mély gyász érte. Testvére özv *Nagy Endréné* szül. *Verner Etelka*, életének 46-ik évében tegnap délelőtt hirtelen elhunyt. Az elhunyt urino temetése ma délelőtt megy végbe a Lukács György-utca 41. sz. gyász háztól.

* **Ápolónőt keresnek.** Állandó alkalmazásra, írni, olvasni tudó, jó erkölcsű, magános ápolónő keresetlik. Jelentkezni lehet, a városi tisztifőorvosnál, a hivatalban délelőtt fél 9 órától 10 óráig. Nagyvárad, 1909. február 26. Dr *Baróthy Akos*, tisztifőorvos.

* **A 13. gyógyszer-tár adományozása.** Nagyvárad város közigazgatási bizottsága holnap csütörtökön délután tartja rendes havi ülését, melynek legérdekesebb tárgya lesz a XIII. gyógyszer-tár jogának adományozása. A belügyminiszter ugyanis a XIII. gyógyszer-tár jogát *Simigh József*-nek adományozta, aki azonban időközben, még a patikajog elnyerése előtt meghalt. A város felterjesztésére a belügyminiszter értesítette Nagyvárad városát, hogy a gyógyszer-tár jogát, a pályázók közül Nagyvárad város közigazgatási bizottsága adományozza a pályázók közül annak, akinek akarja. A pályázatot meghirdették s összesen öten pályáztak és pedig dr *Medvigy Ferencz*, *Csanády Kálmán*, *Flaskay Kálmán* nagyváradai gyógyszerészek, továbbá *Augustin Béla* budapesti és *Szokolay Dezső* aradi gyógyszerészek. Mint értesülünk a közigazgatási bizottság több tagjának az az aggálya van az egyik nagyváradai pályázóval szemben, hogy nem bír azokkal a kelékekkel, amelyeket a miniszteri rendelet előír a gyógyszer-tár nyitá-

sára, amennyiben az oklevél megszerzése után nincs két évi gyakorlata; a belügyminiszter pedig 1894. évi január hó 9-én kelt 108,659.—893. sz. rendeletében ehhez a feltételhez kötötte a gyógyszerár nyitási jogot. Így a közgazgatási bizottságnak nehéz helyzete lesz.

* **A Szunyogh István ügye.** A felüggasztott megyei aljegyző Szunyogh István ügyében Wallner Ödön megyei főügyész tegnap terjesztette be véleményét az alispánhoz. A főügyész véleményében nem javasolja az elbocsátást, hanem pénzbüntetést indítványoz. A főügyész véleménye ellen Szunyogh 8 nap alatt felebbezéssel élhet s ennek elintézése után kerül az ügy a fegyelmi választmány elé.

* **Verekedő fékező.** Ily címmel tegnapi számunkban téves információ alapján megírtuk, hogy Mánya Miklós egy mozdonyvezetőt megszur. Értesültünk, hogy a tett elkövetője nem Mánya Miklós, hanem Bádó Mihály volt. — Mánya csak feltartóztatta a verekedőt.

* **Kilencszáz munkás munkanélkül.** Néhány hónappal ezelőtt megírtuk, hogy Oláh-szentmiklós községben 450 munkaspár szerződés nélkül áll. A szomszédos földbirtokosok már mind ellátták magukat munkásokkal és így kilátás sincs arra, hogy a szerződés nélkül maradt munkások a nyárára munkát kapjanak. Híradásunk alapján a földművelésügyi miniszter tudakozódott az alispántól, hogy a szerződés nélkül maradt munkások érdekében milyen intézkedéseket tett. Az alispán a miniszter intézkedésére összeköttetésbe lépett a szomszédos munkásközvetítő hivatalokkal, valamint hatóságokkal, azonban a 450 pár munkás ennek dacára is szerződés nélkül van még. A földművelésügyi miniszter most intézkedni fog, hogy a szerződés nélkül maradt munkásokat más helyeken helyezze el, illetve juttassa őket keresethez.

* **Gyógyszertári jog átruházás.** Blayer József, a »Kigyó«-gyógyszertár tulajdonosa bejelentette Nagyvárad városához, hogy gyógyszerárát átruházta Szenássy Ferenc okleveles gyógyszerészre. Kéri, hogy bejelentését pártolólag terjessze fel a város a belügyminiszterhez.

* **Halálozás.** Zachariás Emilia okleveles óvónő (Zachariás Jenő községi iskolai tanító testvérhuga) élete 22. évében elhunyt. Temetése ma, március 3-án délután 5 órakor lesz a Bölcsőde-utcai 12. sz. háztól.

* **Hány tüdőbeteg van Biharmegyében?** Az ország legveszedelmesebb betegsége a tuberkulózis mind nagyobb és nagyobb arányban szedi áldozatait. Az ügy törvényhatóságilag, mint társadalmi uton megindult nagy arányú védekezési munkálatok vehemens erővel igyekeznek elejét venni a pusztításnak. Hogy a védekezési munkálatok milyen eredményeket érnek el, a miniszter statisztikailag akarja megállapítani és ezért elrendelte, hogy minden községben kimutatást vezessenek a tuberkulózisban szenvedő betegekről. A múlt évről most érkeztek be a kimutatások a vármegyéhez. — Ezekből első tekintetre is konstatálni lehet, a tuberkulózis inkább az alföldön szedi áldozatait, míg a hegyes vidéket csak érintve támadja meg. — Az orvostani kísérleteknek ily arányban való menete tehát alapos, a kimutatások szerint a következő arányokban fordultak elő tuberkulotikus betegülések. Belényesi járásban 94, margittaiiban 144, tenkeiben 42, vaskóhiban 6, magyarcsékeiben 30, élesdiben 60, szalárdiban 35, cséffaiiban 32, székelyhidiban 99, derecskeiben 103, mezőkeresztesiben 142, központiiban 93, beéliben 40. Ez ellen a pusztító vész ellen való küzdelemre ugylátszik hiábavaló az ériási pénzáldozat, a tudomány tapogatózik és ez alatt pusztul az emberiség. Hogy mikor lesz ennek vége, mikor adja a véletlen az ember

kezébe a serumot, mely nagyobb találmány lesz, mint a repülő gép feltalálása, az oly bizonytalan és kétségbeesítő. De addig is mindent meg kell tenni a vész terjedésének magakadályozására.

* **Az osztályorsójáték húzása.** A tegnap kihuzott számok közül a következők nyertek nagyobb összegeket:

40,000 koronát nyert: 80002.
25,000 koronát nyert: 61597.
15,000 koronát nyert: 111886.
3000 koronát nyertek: 29185 67106 91634
2000 koronát nyertek: 17218 76498 7620 98896.

1000 koronát nyertek: 34244 38056 89512 93687 95810 105554.

A többi kihuzott számok 500 koronát nyertek.

x **A Fekete Sas tényképése** rövid idő alatt megmutatta, hogy a fővárosban szerzett jó hirneve nem légből kapott frázis, hanem kiváló szaktudásának és finom izlésének méltó elismerése volt, mert várakozáson felüli eredménnyel dolgozik s művészi képei tért hódítanak az elegáns salonokban. Képeinek nagybecsű sajátja, hogy szemlélésük nem is fotográfia, hanem eredeti festmény benyomását teszi s a megszólalásig hű alakjaiból megkapó szín és elevenség árad. Felbivjuk a nagyközönség érdeklődését különösen a farsangi szezon béli felvételeire, amikor a villanyvilágításra berendezett műterem előzetes bejelentésre 9 óráig nyitva van.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Izrael.
Csütörtök: Gésák.
Péntek: Heidelbergi diákélet.
Szombat: Tanitónő, Posta Mariska állami tanitónő felléptével jótékonycélu előadás.
Vasárnap délután: A király. Este: Tatárjárás.

IRODALOM.

☒ **Katholikus Szemle.** A Szent-István-Társulat megbízásából szerkeszti dr. Mibályfi Ákos egyetemi tanár. Most jelent meg a márciusi füzet a következő tartalommal: Bernhard Zsigmond S. J.: Elvi ellenétek a modern katolikus tudomány között. Harmadik, befejező közlemény. — Dr. Madarász Flóris: Gárdonyi Géza. Első közlemény. — Székely Károly: Természettudományi Szemle. — Kertész Kálmán: Szépjegyzetek régi könyvekből. — Harsányi Lajos: Emmanuel. Madonna. Költemények. — Kiss Menyhért: Boldogok, akik sírnak. Költemény. — Dr. Máty Engelbert: A modern pedagógia utjai. — Fieber Henrik: Modernség problémája a keresztény művészetben. — gd. Folyóiratok szemléje. Könyvismertetések és bírálatok. — Berzeviczy Albert: Beatrix királyné. Ism. Srs. — Hombos Ferenc: Középkori krónikások Ism. Dr. Lukács József, — Notter Antal: Eljegyzés és házasságkötés. Ism. Dr. Tauber Sándor. — Krészy Zoltán: A Ne Temere dekrétum. Ism. Dr. Tauber Sándor. — Mohl Antal: A Jézus szentséges Szívének szentelt élet. Ism. Dr. Hanauer István. — Zimmermann: Ohne Grenzen u. Euden. Ism. Dr. Zubriczky Aladár. — Szepessy László: Liliomok lilioma. — Vértessy Gyula: Az élet. — Gracchus: Tört. szárnyakkal fölfelé. Ism. km. A Katholikus Szemlét a Szent István-Társulat rendes tagjai tagjelvény gyanánt kapják, nem tagoknak előfizetési ára egy évre 10 korona. Előfizetések, valamint a tagságra való jelentkezések a Szent-István-Társulat igazgatóságához (Szentkirályi-utca 28. szám) intézendők.

☒ **Az Örökimádás** című hitbuzgalmi folyóirat márciusi száma a következő tartalommal jelent meg: Templom és parlament. —

Dr. Hanauer István: A kikre nem gondolunk. — Ifj. Szabó János: Gyakori áldozás a nép között. — Szepessy László: Bűnbánó éneke. — Prohászka Ottokár: Nagyböjti gondolatok. — Mac Kay: Vágyódás Krisztus vére után. — A szabad Bulgáriában. — Szohurek Antal: Miatyánk. — A Jöreménység fokánál. — Az Oltáriszentség evangéliuma. — Az Oltáriszentség és a házasság. — Szent Ulrik szakácsa. — Mészáros Aladár: Vigadj, Jeruzsálem. — Tichy Sándor C. M.: Életképek. — Az imádkozó bosnyák. — R.: Krónika. — A törvény védelme. — Röptében a nagyvilág körül. E folyóirat a Központi Oltáregyesület — (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 75.) kiadásában jelenik meg s előfizetési ára egy évre csak 3 korona.

☒ **Élet.** A kiváló gonddal szerkesztett, előkelő színvonalon álló katolikus szépirodalmi hetilap legutóbbi füzeté a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: Glattfelder Gyula: Nyugalom. Helianthus: Farsang. Szabóné Nogáll Janka: A kis babonás. Vágó Boldizsár: A római modellvásár. Andor József: A tanitónő. Paul Verlaine: A »Sagesse«-ből. Sztrókey Kálmán: A Morchonse-üstökös. Lőrinczy György: Az öreg bencés. Csáth Géza: A kutya. Kulima. Az Élet. Szerkesztői üzenetek. A füzetet szebb-nél-szebb illusztrációk díszítik, amely a magyar folyóiratok közt az Életet az első helyre emelik. Előfizetési ára egy évre 20 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28. sz.

☒ **Az 1908-iki törvények.** A Franklin-Társulat kiadásában megjelenő Millenniumi Magyar Törvénytár 1908-iki kötete imponáló terjedelmével tanúsága annak a valóban nagy és lelkiismeretes munkásságnak, melyet törvényhozásunk az elmúlt évben kifejtett. Az 1908. évben hozott törvényeket tartalmazza ez a kötet, ellátva, bő jegyzetekkel és utasításokkal. A törvénytár szerkesztője, dr. Márkus Dezső páratlan szorgalma és a kiadó példás áldozatkészsége hozta létre az 1908-iki törvényeknek olyan tökéletes kiadását, mely a legmesszebb menő igényeket is kielégíti. A kötet nélkülözhetetlen minden, foglalkozó vagy publicisztika íránt érdeklő asztalán. Pompás kiállítása csak megkönnyíti kezelhetőségét. Ára füzve 30 korona, tartós félbőr-kötésben 34 korona.

☒ **Eötvös Károly új kötete.** A mikor Eötvös Károly ezelőtt néhány évvel egy egész emberöltőre való írói programmal lepte meg a magyar közönséget, közelebbi és távolabbi tisztelői s talán leginkább intimsai kétkedve csóválták fejüket. Olyan bő munkát — egy egész könyvtárra való — ölelt fel ez a program, hogy épen a hozzá legközelebb állók, akik ismerik nagy elfoglaltságát, sokoldalú közéleti tevékenységét, emberfelettiének mondták Eötvös Károly vállalkozását: s az emberfeletti még a zseninek sem sikerülhet. Eötvös Károly specifikus magyar zseni, akiben benne van a magyar lélek minden ékes-sége, minden mélysége, kedélyvilágának derűje, poézisének lobogó lángja. Eötvös Károly írásaiban az egész magyar élet tükröződik az egyéni meglátásnak amaz éles körvonalával, melyekben a típusok individualizálódnak s melyekben az élet és a művészet egygyé válik. Nagy programját s a mi ennél is több, írói nagy fogadalmát beváltotta és betetőzte Eötvös Károly azzal a négy kötetével, mely most jelent meg a Révai Részvénytársaság kiadásában. Két kötet: A Bakony. Maga a Bakony a háttér: halljuk erdeinek zugását, a mélyből fakadó patak csörgését — s ez a melódia kíséri és ringatja lelkünket, miközben olvasunk é olvasva gondolkozunk. A harmadik kötet: A balatoni utazás vége. Elmondja benne Eötvös Károly mindazt, amit az »Utazás a Balaton körül« két kötetében el nem mondhatott — csupa becses dolgot, mit fel nem jegyezni, meg nem örökíteni nagy kár lett volna. Itt nyer többek között befejezést Szegedi

Rózának, annak a vonzó, poétikus nőalaknak a története. A költészetnek és valóban a gazdagsága, melynek a Balaton a forrása, szomorú akkorddal zárul: a menyasszonynak, Eötvös Károly feleségének haláláról való megemlékezéssel. A negyedik kötet: *Harc az alkotmányért*, a politika terén mozog. A nemrég lefolyt nemzeti küzdelemben elmondott beszédek mellett e beszédek indító okait és történetét adja itt Eötvös Károly. Ez a kötet politikai küzdelmeinek becses dokumentuma.

Ezzel a négy kötettel Eötvös Károly írói műve 24 kötetre terjed. Egy nagy, egy igazi magyar élet műve ez, egy magyar filozófus fej alkotása, egy szinmagyar érzés- és gondolatvilágnak a leszűrődése, melynek televényéből bő erő fakad a jelen s jövő nemzedék számára. Az az erő ez, melyből a nemzeti kultúra terem. A kötetek finom kiállításban jelentek meg s egyenként lúzve 4, diszkötésben 6 koronáb kerülnek.

EGYESÜLETEK.

(A 48-as népkör gyűlése. A >Nagyvárad 48-as népkör választmánya dr Adorján Emil elnöke alatt a városi bazár épületben levő új helyiségében igen látogatott ülést tartott. Elnök a választmány üdvözlése után felkérte Schwartz Izidor tb. főjegyzőt a jegyzőkönyv vezetésére s jelentette, hogy a gyűlés tárgya a március 15-ének megünneplése, melyet a kör a párttal egyetértőleg fog megünnepegni, melynek rendezésére dr Stokker József, dr Adorján Emil, Cser János, Lukács Géza, Kerekes Elek, Nagy János, Schwartz Izidor, Balogh Döme, Déry János, Diósy Ferenc, Szilárdy Ernő és Mokry János küldettek ki. A tisztújító közgyűlés március 28 d. u. 3 órára tűzte ki a választmány. A jelölés megejtésére Lukács Géza elnöke alatt Déry János, Mokry János, Kiss Dávid, Király Zsigmond, Schwartz Izidor és Szilárdy Ernő választmányi tagokat küldte ki a választmány. Új tagokul felvették Nozák Rudolf és Farkas István gyógyszerész.

Igazságszolgáltatás.

Másfélévi börtön egy üst miatt.

Egész kis bohózat játszódott le tegnap délelőtt a kir. törvényszék tárgyalásán. Egy üst lopás körül forgott a dolog, amit Farkas Erzsébet ellopott Ekstein Józseftől a Katonavároson.

Farkas Erzsébet mindent tagad. Esküszik égre-földre, hogy ő nem is látta az ellopott üstöt, amit nála találtak, azt ő vette.

Rákerült a tanuvallomásra a sor, hol a többek közt Krün Lina mondotta el, amit az ügyről tudott. Az esketésnél kezdődött a komikus jelenet.

Csulyok elnök: Elrendeli a tanu megesketését a törvényszék határozata értelmében.

Krün Lina tanu: Csak nem gondolja a tekintetes ur, hogy én hazudtam.

Elnök: Ne beszéljen, hanem tegye a szívére a ke...

Tanu: De kérem eddig még senkise kívánta, hogy hitelt tegyek arra, amit mondok én becsületes leány vagyok! Én nem szoktam hazudni. Én bizony nem esküszöm össze-vissza. Ha hiszik az urak jó, hanem az se nekem baj.

Elnök: Rendre utasítja a tanu s figyelmezteti, hogy engedelmessédjék, mer. különben meg birságotlatja.

Tanu: Hátra szól nővérehez ki már az előtt vallott.

— Te Rózi! te is meg...?

Elnök: Ne kofáskodjon! Egyszer...

Gyenge mosoly vonul az a komor...?

cán, a jelen voltak pedig alig bírták visszafojtani a ki ki törő kacajt.

Végre nagynehezen megesküdütt. Az eskü letétele után haragosan kifakadt.

— No ide se gyűvök többet. Verjen meg az Isten, ha én még tanuskodni fogok.

Az elnöknek ugy kellett kivezetetni a humoros tanu. Aztán rendben folyt tovább a tárgyalás. Az ítélet a szokottnál jóval szigorubb, amennyiben a vádlottat *másfél évi börtönre* ítélte lopás vétésége miatt. Az ítélet szigorú azzal magyarázható, hogy a vádlott már nem egyszer volt büntetve ilyen mű bűncselekményért.

§ Aki gyűrűben utazik. Egy megrögzött ékszerlovajit itét el tegnap Barna László személyében a nagyvárad kir. törvényszék Csulyok Béla elnöklése alatt. A vádlott Pozsonyban 4 rendbeli ékszerlopást, Nagyváradon szintén több lopást követett el, míg végre 1908. októberében egy óralopáson rajtavesztett. Az ítélet 4 havi fogházban állapított meg.

ÁVIRATOK.

Forgách gróf missziója.

Belgrád, márc 2. Itt az a hír terjedt el, hogy Forgách gróf követ a meg egyezés módozatainak megállapítása érdekében utazott el innen s hazatérve, magával hozza a békekötés feltételeit. Gróf Forgách már közölte is a szerb miniszterelnökkel, hogy szerdán Belgrádba érkezik s nyomban látogatást tesz nála.

Az oraviczai választás.

Oravicza, márc. 2 A két párt óriási erővel dolgozott jelöltek érdekében, azonban már a választás előtt jóval lehetett tudni, hogy a nemzetiségi jelölt elbukik. Választás közben a nemzetiségi képviselők amikor már látták, hogy a bukás biztos, panaszkodtak, hogy a hatóságok és a csendőrség terrorizál. A képviselők sürgönyt is küldtek e miatt egyenesen a királyhoz. A választás az alkotmány-párt óriási győzelmével végződött. Siegescu József dr az alkotmány-párt jelöltje közel kétezer szavazattal lett az oraviczai kerület képviselőjévé választva

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, márc. 27

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. —	— — —	10.38
Rozs okt. —	— — —	8.96
Zab májusra	— — —	—
Zab okt. —	— — —	7.04
Tengeri máj. 1908.	— — —	6.85
Tengeri jun. —	— — —	6.69

Értéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, márc. 27

Országos bank	— — —	100.00
Magyar bank	— — —	70.00
Levárt bank	— — —	20.00
Részvény	— — —	561.50

Oszták-m. államvasuti részv.	—	692.25
Közuti vasut	—	552.—
Városi villamos vasut	—	269.—

SZERKESZTŐI PÓSTA.

H. L. Természetes, hogy a kisszántói birtoknál csak a szokásosabb elnevezést használtuk, mikor volt *Königsvarter*-féle birtokról irtunk. Ezen a néven jobban ismeri a közönség, de az is köztudomású, hogy a birtok most dr Schwartz Istváné volt s ő parcellázta.

REGÉNYCSARNOK.

EMIKE.

IRTA:

HAJDU IMRE.

(Folytatás.)

61.

— Hát hogyan? heverészünk gazduram! heverészünk? — kérdi jókedvvel az érkezett, mialatt mosolyogva nyújtott kezét.

— Körübelől amint, látod, — válaszolék neki, barátságosan rázva meg a nekem nyújtott jobbot, — jöj idebb s heveredj le mellém.

— Bizonyára mondasz valamit, egy kis árnyékért s egy pohár jó friss vizért sokat tudna adni ilyenkor az ember.

— Hm, Pistukám! most azt kérsz, ami nincs, épen úgy mint az egyszeri cigány gyermek, — vetém oda tréfásan.

Ezalatt Pista lehevert az olyan, amilyen árnyékban s ekként kezdé meg újra a beszélgetést:

— Valljon el tudnád é találni, mi végett jöttem?

— Mindenesetre, hogy velem légy.

— Nem egészen.

— Nos?

Ezzel szónéklül zsebébe nyul s kihuz onnan egy felbontott levelet, szétteríti azt s e következőket olvassa ki belőle:

»Bikfalva, 18** jun. 12.

Kedves öcsém Pista!

Ember teszi a fogadást, de még emberebb az, ki megtartja. Évek előtt becsületszó terhe alatt ígértétek meg Aladár öcsémrel együtt, hogy Emike leányom lakadalmára, bárhol legyenek is, újra szerencsésletai fogtok bennünket.

A rég óhajtott perc megérkezett, Emike leányom boldog menyasszonya Kalamus Demeter magyar tudóstársasági tag, megyénk főjegyzője s ez alkalommal a cserkúti kerület képviselő-jelöltjének.

— Midőn tehát atyai örömmel közölném veletek, egyidejűleg értesítelek arról is, hogy a meyező napja folyó hó 18-ikára határozatott, melyre baráti karjai közé vár

a ti szerető bátyátok

Filemon mp.

— Nos, mit szólasz hozzá? — kérdi Pista tréfás mosolyal.

— Hja a sors! a sors, furc a egy uri ember az barátom.

— Az mind igaz; de hát azután elmegyünk? ... mi? ...

— Mindenesetre... a becsületszó...

— Jól van tehát elmegyünk...

Más-nap korán reggel uton... bennünket a felkelő nap Bikfalva felé.

(Vége.)

A szerkesztésért felelős

DR. VOCSKIOS GYULA.

Alapított 1890.

C. P. a legelőkelőbb mellfűző gyár Parisban. Egyedül
képviselője Magyarországon**Rosensweig Róza**

Nagyvárad, — Telefon 632. — Rákóczi utca 3.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.

Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5%

kamatot fizet.

(Betét kamatadót az intézet fizeti.)

**Belépési felhívás
a 6-ik évtársulatba.**

A Belvárosi Takarékpénztár kebelében alakult **Belvárosi Takarékos és Hitelszövetkezet** minden év január és július elsején egy-egy három évig tartó új évtársulatot nyit. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér fizetendő, melynek összege a három év elteltével a felmerülő haszonnal együtt fog az üzletrészeseknek visszafizettetni.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani s a tagok hitel igényeit kielégíteni. Szövetkezetünk tehát amellyel, hogy a **takarékosság ügyét szolgálja** tagjainak betéteik négyötöd része erejéig kölcsönt is nyújt.

Vidéki tagok a heti befizetéseiket befizetési lapok útján teljesíthetik.

Felvételidő üzletrészenként 10 fillér

s az első betét befizetésekor mindenki megkapja a saját nevére kiállított betéti könyvecskéjét.

Szövetkezetünk igen tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik szövetkezetünk tagjai óhajtanak lenni felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti helyiségünkben (Rákóczi utca, Barts—Óvári palota) bármikor jelentkezni sziveskedjenek.

A Belvárosi Takarékos és Hitelszövetkezet
Igazgatósága.

Egy külön bejárattal

utcai butorozott
szoba előszobával

kiadó.

Beöthy Ödön-utca 33.

TÖRLESZTÉSES JELZÁLOGKÖLCSÖNÖKET

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi visszafizetésre

féléves részletekben,

melyekben a kamat és tőke törlesztése bennfoglaltatik, 500 koronától kezdve a legelőnyösebb feltételek mellett ad,

esetleg drága kamatozású kölcsönöket konvertál a
Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.

Kölcsönkéréseknél telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokviszonyok beküldése szükségeltetik.

A folyó hó végén nyilvános aláírásra kerülő

4½% m. kir. kincstári jegyekre

előjegyzéseket az eredeti felvételek mellett elfogadunk.

MAGYAR BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

A bőjti idényre

állandóan raktáron tartunk mindennemű csemege sajtokat,

Liptói és SZÉKELY TÖMLŐ TURÓT.

Naponta friss Tea-vaj.

Olajban, ecetben és sósvízben páczolt halak és étolajok.

Száritott zöld főzelékek, gombák, aszalt és friss hazai déli gyümölcsök.

Válfajaim kívül ajánljuk még a legjobb minőségű TISZTÁN KEZELT termézetes asztali és csemege magyar és francia pezsgő korainkat, kül- és belföldi likőröket, nemkülönben a legjobb minőségű fűszert, élelmi cikkünket becsületes kiszolgálás mellett.

Tisztelettel

Telefon:
249.

MEZEY JÁNOS és TÁRSA,

Nagyvárad, Szt. László-tér.
Nagyvárad Takarékpénztári épület

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás W o l f r a m lámpa darabja 4.50 kor. 100 gyertyásé 7 kor. 50 fill.

10 drb. egyidejű vételnél 10% eng.

Sima izzólámpa darabja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű izzólámpa különlegességek, fényképező-lámpák, ugyancsak 5 százalékkal kartell áron alól kaphatók.

Csillárok,

í v l á m p á k

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legelőkelőbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

ÖZV. BÁRÓ VAY ARNOLDNÉ

szül. MIKES grófnő zongoraművész

folyó évi április hó második felében

tartja meg egyetlen

hangversenyét!

Jegyek előjegyezhetők: Sebő Imre könyv- és papirkereskedésében.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
k ö r i e v e l e k,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutanyos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok, bál meghívók, táncrendek, étlapok, naptárak, palackfeliratok, névjegyek, gyászlapok stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban